

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XXVII. Quòd persecutio bellum gerentibus malorum causa exstiterit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

tunt, felicem consiliorum exitum fortit-
 os esse, & tanquam ex dulci quadam
 radice suavissimum quoq; fructum per-
 cepisse. Illos vero qui injusta facinora
 auli temerario attentarint, & qui ad-
 versus Deum ipsum vefania mentis fue-
 rint elati, nullumque pietatis erga ge-
 nus humanum sensum habuerint; sed
 exilia, infamiam, bonorum publica-
 tiones, caedes & huiusmodi plurima ir-
 rogaverint; qui que nec penitentiam
 egerint unquam, nec ad meliorem fru-
 gem animum suum revocaverint, pa-
 rem quoque mercedem retulisse. At-
 que hæc non absurdè, nec præter ratio-
 nem eveniunt.

С А Р У Т XXVI.

De iis qui persecutionem passi sunt, & de
persecutoribus.

NAm quicumque cum iusto animi
 proposito adagendum accedunt,
 & timorem Dei perpetuò præ oculis
 habent, constantem erga illum retinen-
 tes fidem; qui que præsentis vitæ minas
 ac pericula, spei futurorum bonorum
 minimè anteponunt: hi quamvis multa
 acerba ac molesta brevi temporis spatio
 experti sint, tamen spe majorum præ-
 miorum quæ sibi recondita esse firmissi-
 mè credunt, ingruentia mala nequa-
 quam agro animo pertulerunt. Sed quo
 graviores experti sunt calamitates, eò
 clariorem gloriam reportarunt. Qui
 vero iustitiam & aequitatem contemp-
 serunt; & qui nec Deum ipsi agnove-
 runt, nec eos qui Deum fideliter cole-
 rent, contumelias ac supplicia acerbis-
 simis afficere dubitarunt: & qui seip-
 sos quidem, qui ob huiusmodi causam ho-
 mines in iudicium adductos præna affi-
 cerent, miseros esse non iudicaverunt: il-
 los vero qui in tantis malis integram er-
 ga Deum pietatem nihilominus con-
 servarent, felices ac beatos esse: horum
 exercitus partim cæsi, partim in fugam
 versi. Cunctis denique præliis victi, ipsi
 tandem succubuerunt.

С А Р У Т XXVII.

Quòd persecutio bellum gerentibus malorum
causa existuerit.

EX huiusmodi sceleribus orta sunt
 bella gravia, & exitiales vastationes.
 Hinc rerum quidem ad quotidianum vi-
 tam usum necessariorum penuria; malo-
 rum vero ingruentium copia. Hinc est
 quod tantæ impietatis auctores in extre-

των κρηπίδα, εἰς ἀγαθὸν καὶ περὶ ἀγαθῶν
 τὰς ἐχειρήσας πέρας, καὶ οἷον ἀπὸ ρίζης τῆς
 ἠδ' εἰας κομισαμένους καὶ τὸν καρπὸν γλυκο-
 τὰς δ' ἀδίκους ἔπιχειρήσαντας τολμῶν, καὶ
 πρὸς τὸ κρείττον ἀνοήτως ἐμμανείας, ἢ πρὸς
 τὸ ἀνθρώπινον γένος λογισμὸν ὅσον ἐδ' εἶνα λα-
 βόντας· ἀλλὰ φυγὰς ἀτιμίας, δημεισε-
 σφαγὰς τοιαῦτα πολλὰ τολμήσαντας, καὶ
 ἐδ' ἐμειλαμένης πρὸς, ἐδ' ἐτὸν νῦν ἔπιπτε
 ψάντας πρὸς τὰ καλλίω, ἴσων καὶ τῆ ἀμο-
 βαίων τυχήσας, καὶ ταῦτά γε ὅσα ἀπεκατα-
 ἐδ' ἀν' ἀπὸ λόγῃ συμβαίνοι.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κς'

Περί διωχθέντων & διωχτῶν

Οσοι μὲν γὰρ κατὰ δικαίας γνώμης ἐπι-
 νῶνας ἐρχομένη πρᾶξις, καὶ τὸν τῆ κρείττο-
 ν φόβον διωκεῖως ἔχουσιν ἐν νῶ, βεβαίως
 τὴν περὶ αὐτὸν φυλάττοντες πίσιν, καὶ τὰς πα-
 ρόντας φόβους τε καὶ κινδύνους ἐκείνων τῶν
 μελλουσῶν ἐκείνων ἐλπίδων ἀσβεστῶς ἐπι-
 κᾶν εἰ πρὸς καιρὸν διυχερῶν τιμῶν πειρασθῶν,
 πῶ μείζονας ἑαυτοῖς ἀποκείως πισυνῶν ἡ-
 μάς, ἐδ' ἐτὰ πρῶτα σόντα βαρέως ἠδ' ἄλλοι,
 ἀλλὰ τὸν τῶ λαμπεδέρας ἐτυχὸν ἠδ' ἄλλοι,
 ὅσω καὶ βαρύτερων τῶν χαλεπῶν ἐπιπτεσῶν,
 οἷοι δ' ἐπὶ τὸ δίκαιον ἀτιμῶς παρῶν, ἢ τὴ
 κρείττον ἐκ ἐγνωσαν, καὶ τὰς τέτοπιστῶν μα-
 υρίας ὑβρεσιν καὶ κολάσεσιν ἀντικείσας ὑπὸ
 λῆν ἐτέλησαν, καὶ ἔχ' ἑαυτὰς μὲν ἀθλιώτε-
 οἷς διὰ τὰς τοιαύτας ἐκλόλασον πρῶτα
 ἔκριναν, ἐν δ' αἰμόνας ἢ καμαραστες, τὰς
 μεχρὶ τῶν τοιαύτων τὴν πρὸς τὸ κρείττον δι-
 σωζομένης εὐσέβειαν, τέτων πολλὰ μὲν ἐπὶ
 τῶν στρατῶν, πολλὰ δ' εἰς φυγὴν ἐπέσπασαν
 πᾶσα ἢ τέτων πολέμας ὄξυαταξίς εἰς ἐχθ-
 ῶν ἔληξεν ἦσαν.

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ.

Ὅπως ὁ διωγμὸς αἴτιος κακῶν ὄντι πολέμας
κατ' ἑσῆν.

Εκ τῶν τοιαύτων ἀνεφύοντο πόλεμα βα-
 ρεῖς, ἐκ τῶν τοιαύτων πορθήσεις παντῶν
 ἀπὸ ἐντεθῆν ἐλαττώσεις μὲν τῶν πρὸς τὰς
 χρείας ἀναγκαίων, πλήθον δ' τῶν ἐπιπτεσῶν
 κακῶν ἐντεθῆν οἷτῃς τοσαύτης ἀφ' ἧς
 δυσσεβείας

δυσσεβείας. ἢ ἀνατλάσεις τὰ ἔχρατα, θάνατον
πανώλεθρον ἐδυσύχησαν. ἢ ζωνὴν αἰχρίσιν
διαγώνεις, θανάτε ταύτῃ βαρυτέραν ἐπέ-
χρησαν, ἵσον ἰσόμετρας ταῖς ἀδικίαις τὰς π-
μωείας ἐκομίσατο. τοσῶτον γ' ἕκαστος ἐυ-
ερατο συμφορᾶς, ὅσον τις καὶ καταπολεμήσαι
τοῦ θεοῦ ὡς ἄετ' νόμον ὑπ' ἀλογίας παρήχ-
θη ὡς αὐτοῖς μὴ τὰ περὶ τὴν ζωνὴν εἶναι βαρέα
μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑπογῆς κολασηρίων χα-
λαπώτατον παρὰ δὸκασθ' τὸν φόβον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ΄.

Ὅτι Θεὸς ἦ καλῶν ὑπερίτω Κωνσταντῖνον
ἐξελέξατο.

Τοιαύτης δὴ καὶ ἐτὼ βαρείας δυσσεβείας
τὰ ἀνθρώπινα κατεχέσσης, καὶ τῆς κοινῶν
οἶον ὑπὸ νόσῳ λοιμώδους τινὸς ἀεθλῶν διαφ-
θαρῆν κινδυνουσίαν, καὶ θεραπείας σωτηρίας
ἐπολλῆς χρηζόντων, τίνα τὸ θεῖον ἔπινοεῖ κη-
φισμον, τίνα τῶν δεινῶν ἀπαλλαγὴν; ἐκείνο δ'
παντὸς ὀνοητέον θεῖον, ὁ μόνον καὶ οὐκ ἔστι, καὶ
διαρκῆ καὶ παντὸς ἔχει ἔχρονε τῷ δυνά-
μει πάντως δ' ἐκόμπετο ἂν εἴη, τὸ τὴν ἀθά-
νησιν ἐπινοεῖν ὁμολογεῖν ἅλα σεμνολογεῖ-
σθαι, τὴν ἐμὴν ὑπερησίαν παρὰ τὴν ἐαυτῶ
βύλησιν ἔπιπυθῆσαν ἐζήτησέ τε καὶ ἐκείνην. ὅς
ἀπὸ τῆς πρὸς Βρετανίους ἐκείνης θαλάσσης
ἀρξάμενος, καὶ τῶν μερῶν ἐνθα δύνεσθ' τὸν ἠ-
λιον ἀνακλιτῆν τετακῆαι, κρείττονι τῷ δυνά-
μει ἀπαθῆμενος καὶ διασκεδαννὺς τὰ κατέ-
χοντα πάντα δεινά. ἢ ἅμα μὲν ἀνακαλοῖτο
τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς τὴν ἀειτὸν σεμνότα-
τον νόμον θεραπείαν, τῆ παρ' ἐμῶ παιδιδό-
μῳ ὑπεργία. ἅμα δ' ἢ μακαριστῆ πίστις
αὐξοῖτο ὑποχειραγωγῶ τῷ κρείττονι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ΄.

Εὐσεβὴς εἰς Θεὸν Κωνσταντῖνον φωνᾶς, καὶ ὁμολογητῶν
ἵσαντο.

Οὐδέποτε γ' ἂν ἀγνώμων περὶ τὴν ὀφει-
λομένην χροίμῳ χάσει. ταύτην δόξιν
διακονίαν, τῆτο κεχαρισμένον ἐμαυτῷ δῶρον
πνεύματος, μέγχε καὶ τῶν ἐφ' ἡμῶν χρωίων.
ἢ βαρυτέρας κατεχόμενα συμφοραῖς, μέ-
γχα ἢ τὴν παρ' ἡμῶν θεραπείαν ἐπεβοᾶτο.

A mas delapsi calamitates, aut funditus
infelici exitu perierunt; aut vitam cum
fummo dedecore ducentes, eam quamvis
morte acerbiorem esse confessi sunt; &
injuste acta paribus quodammodo sup-
plicis rependerunt. Nam unusquisque
eorum eò gravioribus affectus est ma-
lis, quo vehementius divinam expu-
gnare legem, ut quidem sperabat, per
summam dementia instituerat. Adeò
ut non solum præsentis vitæ mala eis
molesta esse viderentur: verum etiam
suppliciorum quæ apud inferos sunt
metus atque expectatio, multò acer-
bius ipsos torqueret.

B
CAPUT XXVIII.

Quod Deus Constantinum bonorum ministrum
elegit.

Porro cum tanta tamque gravis im-
pictas humanum genus occuparet, &
respublica velut lethali quadam lue gra-
fante, in extremum salutis discrimen es-
set adducta, atque idcirco magna cura-
tione & salutari ope indigeret; quod-
dam solatium, quod remedium excogi-
tavit tum Deus, ut his nos malis libera-
ret? Deum vero cum dico, illum intel-
ligi oportet qui solus revera est Deus, &
C qui perpetuam omnino ævo obtinet pote-
statem. Neque vero arrogantia fuerit,
eum qui præstita à Deo beneficia fateat-
ur, magnifice loqui. Revera enim Deus
ministerium meum, tanquam idoneum
ad voluntatem suam implendam expe-
tiit, nostraque opera uti decrevit. Qui
ab Oceano illo Britannico, & ab iis re-
gionibus ubi Solem mergi fatalis neces-
sitas jubet, initio ducto; cælesti quadam
virtute, cuncta que orbem terrarum oc-
cupaverant mala expellens ac dissipans,
tum ut humanum genus ministerio no-
stro institutum atque informatum ad
sanctissimæ legis observantiam revoca-
retur; tum ut beatissima fides Deo ma-
nu ducente incrementum acciperet.

CAPUT XXIX.

Via in Deum voces Constantini, & laus
Confessorum.

NEQ; enim ingratus unquam & col-
lati beneficii immemor fuerim:
cum hoc præstantissimum ministerium
summi muneris loco mihi indultum esse
certo crederem, ad Orientis tandem
partes perveni. Quæ cum gravioribus
calamitatibus vexarentur, majus quoq;
M m m